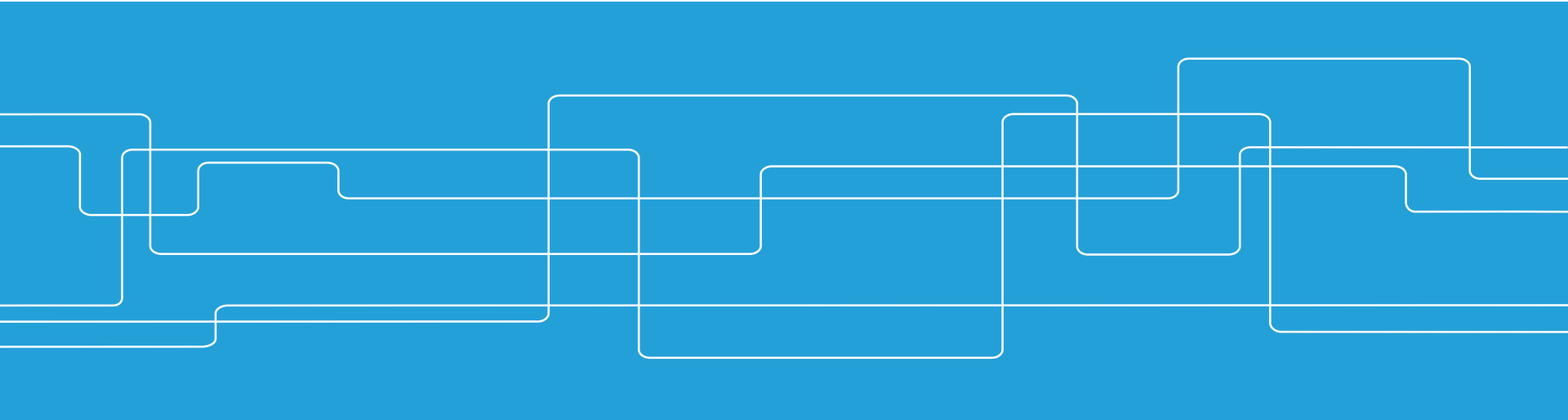

Finland har ett ekosystem som agerar mot arbetslivskriminalitet, människohandel och grå ekonomi

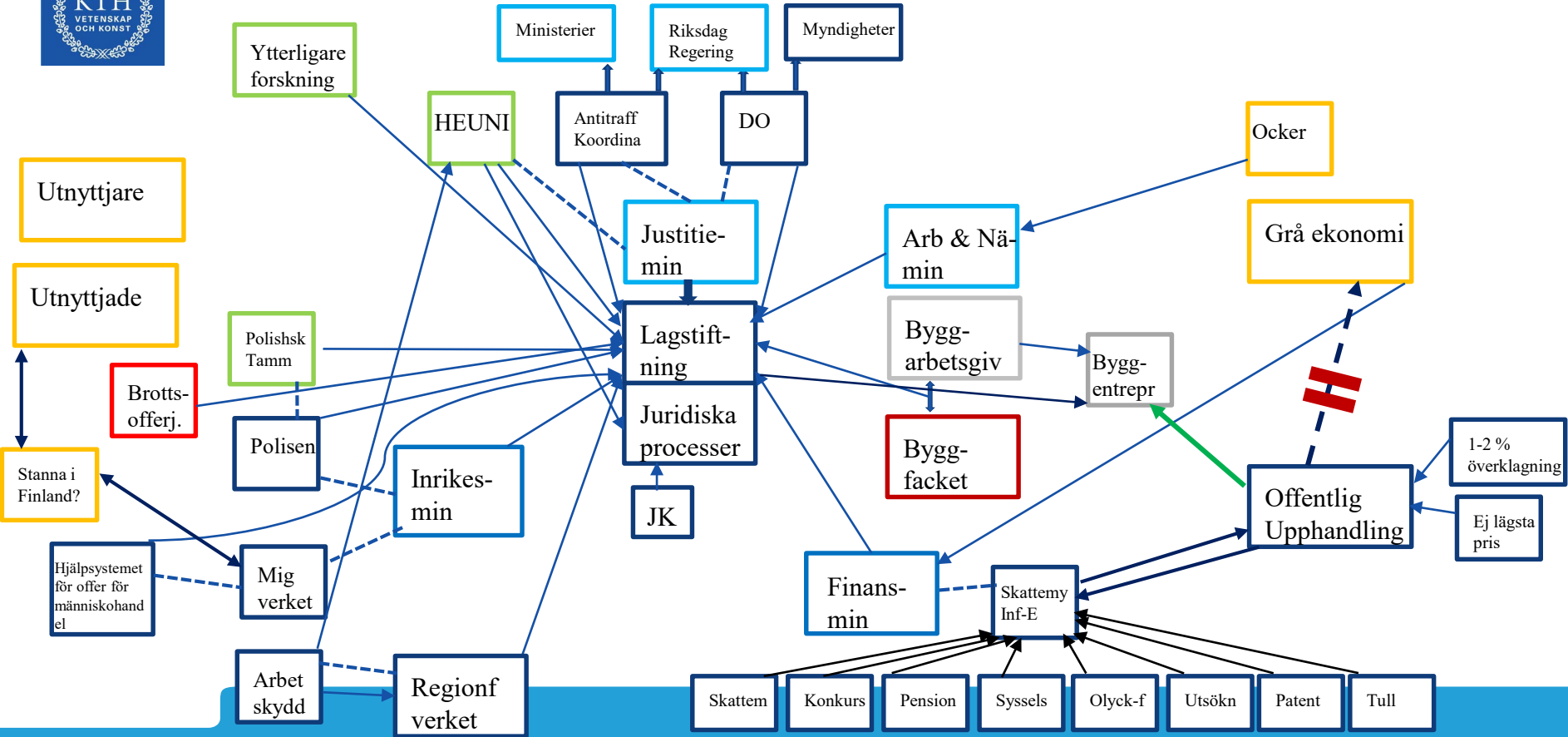
Vad gör Finland?

Uppdrag finansierat av Byggbranschens utvecklingsfond SBUF och Centrum för Byggeffektivitet/KTH

Informationsvägar → Organisation ---

Arbetslivskriminalitet, människohandel & grå ekonomi

Personer som utsätts för dessa brott blir orättvist behandlade:

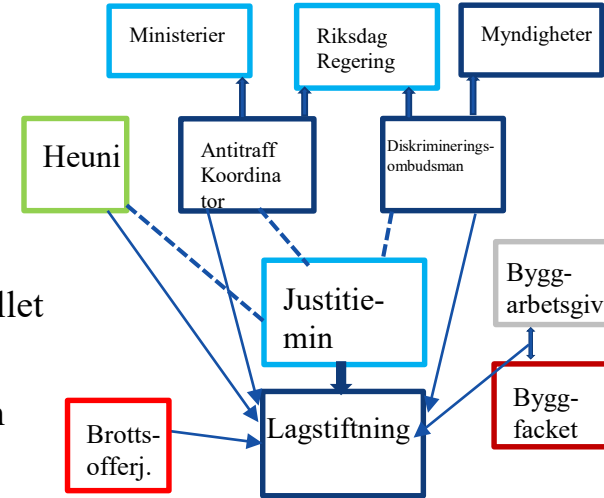
- Farliga arbeten
- Långa arbetsdagar
- Lägre lön eller lurade på lönen
- Saknas ofta relevant ledning av arbetet/ Kriminella ”leder” jobbet/ Blame game
- De separeras från inhemska arbetare/skilda matpauser/språkbarriärer

Saknas samarbete mellan olika länder...

(Overgård m. fl. 2023)

Finlands Justitieministerium & lagstiftningsprocess

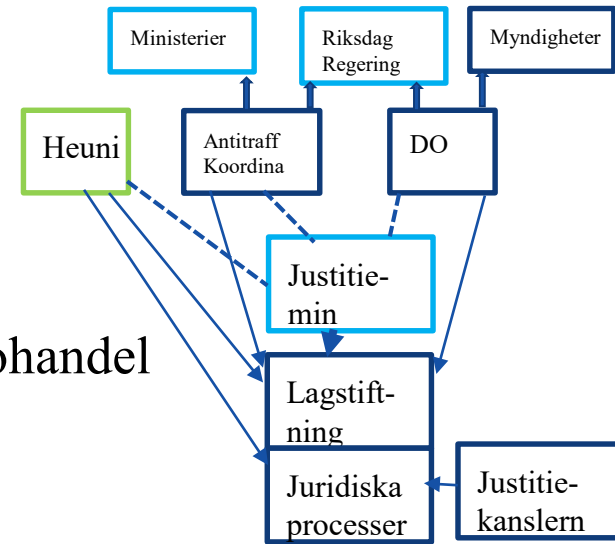
- Justitieministeriet aktivt och centralt
 - Diskrimineringsombudsmannen kontakt med myndigheter
 - Antitrafficking koordinator samspel mellan ministerier, civilsamhälle
 - Forskning/HEUNI
- En problemställning väcks av politiker, tjänstemän, i forskning eller civilsamhället
 - Personer utanför politikersfären kan initiera & medverka till lagstiftning
 - Forskning ex.vis HEUNI, Arbetsmarknadens parter, Brottsofferjouren

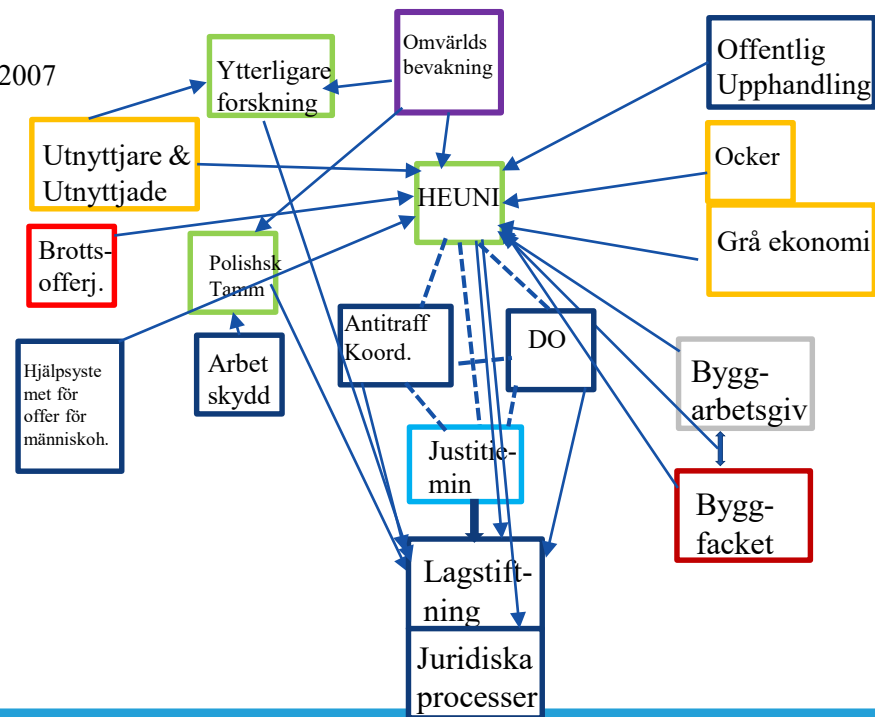
Juridiska processer

- Förundersökningsprocessen utvecklas
 - Mer kunskap om arbetslivskriminalitet och människohandel
 - Samarbete med forskning
 - Specialiståklagare och nätverk
 - Biträdande justitiekanslern analyserade 50 förundersökningar
 - Straffansvar
 - Leder brott till relevanta domar?
 - Om inte så väcks frågan om förnyad lagstiftning

Forskning i Finland

- HEUNI FN-institut placerad vid Justitieministeriet
 - ”Upptäckte” människohandel vid möte hos svenska arbetsmarknadsdep 2007
 - 26 rapporter,
 - människohandel
 - regeringsberedningar
 - juridik
 - underentreprenörer
 - offentlig upphandling
 - underbetalning,
 - omvärldsbevakning
 - Polishögskolan i Tammerfors
 - Kompetensutveckling
 - myndighetssamarbete
 - Annan forskning
 - Helsingfors universitet, Åbos migrationsinstitut, Åbo universitet m. fl
- Påverkar lagstiftning...*

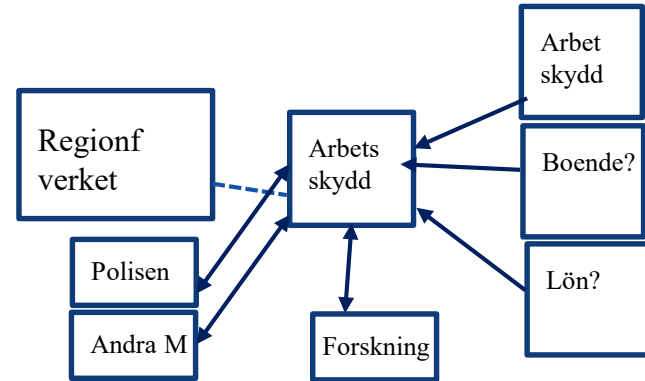

Arbetarskyddet

Hör till Regionförvaltningsverket (länsstyrelsen). Är de tjänstemän som tidigt upptäckte arbetslivskriminalitet och människohandel. Inspekterar byggen:

- Arbetarskydd
- Sociala och ekonomiska aspekter
 - Lön
 - Bostadssituation
- Samarbetar med andra myndigheter,
 - polis, skatte- och gränsbevakning
 - Åklagare, nu finns även domar som härrör från arbetarskyddet
- Tar fram utbildningsmaterial, samarbetar med forskning

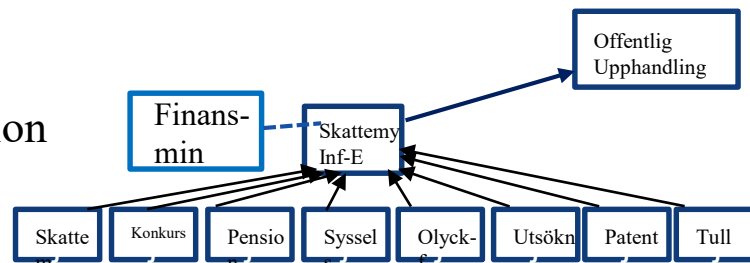

Skatteförvaltningen samköra register

Informationsenheten för bekämpning av grå ekonomi/Skatteförvaltningen, 25 personer

- Samkör register från åtta olika myndigheter
 - Patent- och registerstyrelsen (med bolagsregistret)
 - Rättsregistercentralen (som handhar konkursregistret)
 - Pensionsskyddscentralen
 - Sysselsättningsfonden
 - Olycksfallsförsäkringscentralen
 - Skattemyndigheten, Enheten har rätt att få data från hela skattemyndigheten.
 - Utsökningsverket
 - Tullen.
- Analysera alla företag med tillhörande huvudmän
- Hjälper offentliga upphandlare med denna information
- *Finns det risk för den personliga integriteten?*

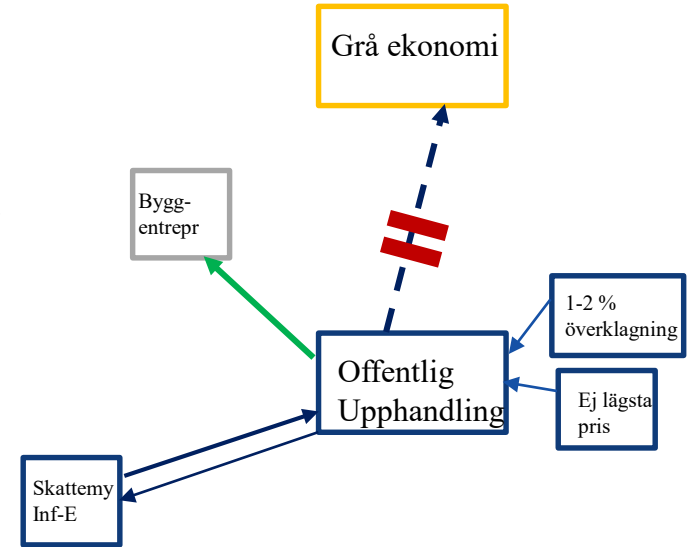
Offentliga upphandlingar

Statligt, regionalt, kommunalt inköp av tjänster, ofta höga belopp.

20 miljarder Euro/år

Finland försöker undvika grå ekonomi genom:

- Att ta anbud med bästa förhållande mellan pris och kvalitet
- Upphandlare tar regelmässigt inte lägsta priset
 - Undviker då att bli överklagade pga priset
- Kontrollerar data från Informationsenheten och straffregisterutdrag
 - Feed-back till Informationsenheten
- Det finns ett nätverk för upphandlare samt utbildning
- Leverantörer kontrolleras också under pågående kontraktperiod

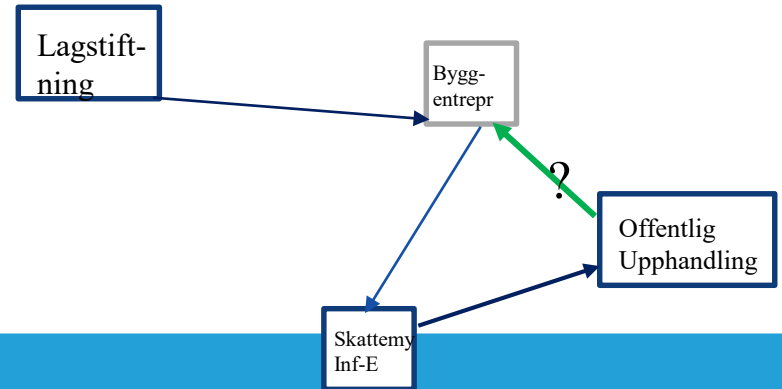

Stora byggen; Instämpling till skatteförvaltningen

- Stora byggen; Arbetare stämpar in till Skatteförvaltningen som får:
 - Arbetsgivarsamband, arbetstid, lön, sociala avgifter
 - Byggbolagets årsredovisning, deklarationer
 - Stora fakturor

Med dessa data kan oegentligheter spåras

Detta system finns inte i Sverige

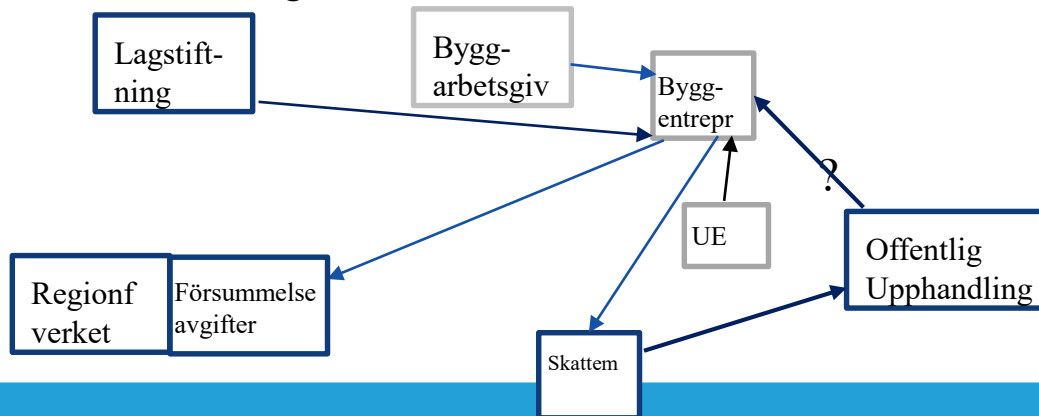

Beställaransvarslagen

Beställare, måste säkerställa att underleverantörer fullgör förpliktelser avseende:

- Register: förskottsuppbörds- arbetsgivar- mervärdesskattregistret.
- Betalat: skatter och pensionsförsäkringar kollektivavtal
- Försäkringar: företagshälsovårds- och olycksfallsförsäkring

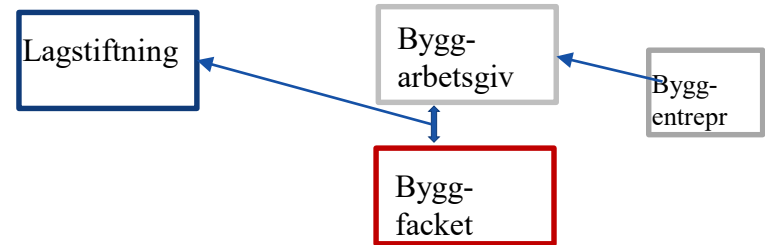
Försummelseavgifter

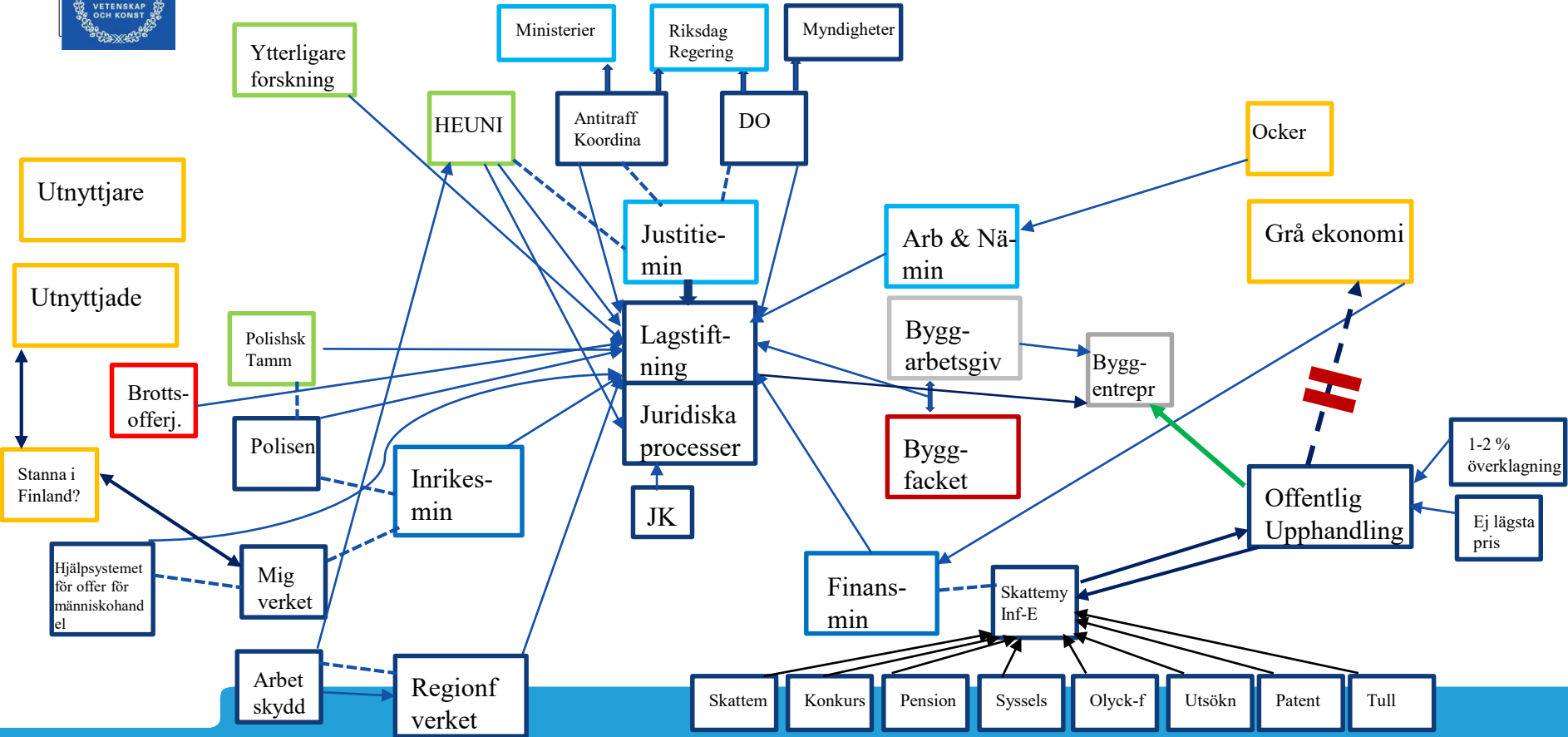

Byggarbetsgivare och byggfacket

Samarbetat mot kriminalitet under hela 2000-talet

- Parterna har träffats återkommande och utvecklat lösningsmodeller
- Påverkat både socialdemokratiska och borgliga regeringar
 - Byggfacket har ingång hos vänstern och byggarbetsgivarna hos högern
- Initierat ett flertal olika lagar:
 - Bildförsett ID-kort
 - Beställaransvarslagen
 - Omvänd moms
 - Skattenummer
 - Byggherrens/huvudentreprenörens ansvar gentemot utländska byggarbetare
 - Försummelseavgift

Finnarna är inte nöjda...